

ZAWARTOŚĆ OPRACOWANIA

- **CZĘŚĆ OPISOWA**

- I. PODSTAWA OPRACOWANIA**

- II. PRZEDMIOT, ZAKRES I CEL OPRACOWANIA**

- 1. Przedmiot opracowania
    - 2. Zakres opracowania
    - 3. Cel opracowania

- III. STAN ISTNIEJĄCY**

- IV. PROJEKTOWANAE ZAGOSPODAROWANIE TERENU**

- 1. Parametry techniczne,
    - 2. Plan sytuacyjny,
    - 3. Projektowany przekrój normalny,
    - 4. Profil podłużny i odwodnienie,
    - 5. Przekroje poprzeczne i roboty ziemne,
    - 6. Warunki gruntowo-wodne,
    - 7. Opinia geotechniczna,

- V. KOLIZJE I UZGODNIENIA**

- VI. WARUNKI WYKONANIA ROBÓT**

- VII. ORGANIZACJA RUCHU**

- **CZĘŚĆ RYSUNKOWA**

Rys. nr 1	Plan orientacyjny	skala 1:15 000
Rys. nr 2	Zagospodarowanie terenu	skala 1:500
Rys. nr 3.1	Przekroje normalne i konstrukcja nawierzchni	skala 1:50
Rys. nr 3.2	Przekroje normalne i konstrukcja nawierzchni	skala 1:50
Rys. nr 3.3	Przekroje normalne i konstrukcja nawierzchni	skala 1:50
Rys. nr 3.2	Przekroje normalne i konstrukcja nawierzchni	skala 1:50
Rys. nr 4	Plansza frezowania i poszerzenia	skala 1:500

DECYZJE, OPINIE I **UZGODNIENIA**

CZEŚĆ OPISOWA

OPIS TECHNICZNY

DO MATERIAŁÓW DO ZGŁOSZENIA PRZEBUDOWY DROGI GMINNEJ NR 250617W NA ODCINKU KM 0+000,00 – 1+480,00 W MIEJSCOWOŚCI DĄBRÓWKA, GMINA LELIS

I. PODSTAWA OPRACOWANIA

Projekt opracowano przez „MK PROJEKTY DROGOWE” Mariusz Kamiński, ul. Targowa 41, 07-410 Ostrołęka. Opracowanie niniejsze wykonano na zlecenie Inwestora w związku z przebudową nawierzchni odcinka drogi gminnej nr 250617W w miejscowości Dąbrówka, gmina Lelis.

Zajętość terenu

Przedmiotowa droga zlokalizowana jest na działkach o nr ewidencji geodezyjnej:

LELIS (jednostka ewidencyjna: 141506_2)

- w pasie drogowym drogi gminnej nr 250617W - która jest we władaniu Wójta Gminy Lelis.

Obręb: **0003 Dąbrówka**, działka pasa drogowego o nr geod: **683**.

Inwestycja w całości mieści się w linii rozgraniczenia pasa drogowego drogi gminnej.

Projekt opracowano na podstawie:

- podkładu mapowego w skali 1:500,
- Inwentaryzacji istniejącego zagospodarowania,
- Uzgodnień i opinii zebranych w trakcie opracowania projektu,
- „Wytycznych Projektowania Ulic” (WPU-92),
- Rozporządzenia M.Tr.iG.M. z dnia 2 marca 1999r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać drogi publiczne i ich usytuowanie (Dz.U. Nr. 43, poz. 430),
- Obowiązujących norm i przepisów prawnych,
- Rozporządzenia M. Infrastruktury z dnia 23.09.2003r. w sprawie szczegółowych warunków zarządzania ruchem oraz wykonywania nadzoru nad tym zarządzaniem.

II. PRZEDMIOT, ZAKRES I CEL OPRACOWANIA.

1. Przedmiot opracowania

Projekt opracowano w celu określenia sposobu wykonania przebudowy nawierzchni bitumicznej na odcinku drogi gminnej w miejscowości Dąbrówka. Przebudowa polega na poszerzeniu istniejącej nawierzchni bitumicznej o szerokości 4,00m do szerokości 5,00m wraz z budową obustronnych poboczy zwirowych oraz zjazdów zwykłych do przyległych nieruchomości. Na odcinku drogi gminnej przewidziano warstwę podbudowy wyrównującą profilującą AC16w o grubości 4-6cm wraz z wbudowaniem warstwy ścieralnej z betonu asfaltowego AC11S o **grub. 4cm** asfalt **PMB**

45180-55. Istniejący odcinek nie posiada obramowania jezdni dlatego zastosowano obustronne pobocza gruntowe o szerokości 0,75m z kruszywa naturalnego. Zmiana niwelety jezdni o średnio 6cm wymaga dostosowania istniejących zjazdów do prywatnych posesji oraz gruntów rolnych.

Jednocześnie projekt służy do załatwienia spraw formalnych związanych z uzgodnieniami i uzyskaniem zgłoszenia robót budowlanych niewymagających pozwolenia na budowę na wykonanie przebudowy odcinka drogi gminnej.

Opracowanie obejmuje w szczególności wykonanie planu zagospodarowania terenu i pasa drogowego – **rysunek nr 2**, na którym to przedstawiono lokalizację i parametry techniczne projektowanej inwestycji.

2. Zakres opracowania

Dokumentacja budowlana obejmuje w szczególności wykonanie:

- projektu zagospodarowania terenu i pasa drogowego,
- planu sytuacyjnego,
- przekroi normalnych i konstrukcji nawierzchni wraz z wykonaniem szczegółów konstrukcyjnych,

3. Cel opracowania

Projekt opracowano w celu określenia szczegółowego sposobu i zakresu robót związanych z wykonaniem inwestycji objętej niniejszą dokumentacją w ciągu drogi gminnej według warunków uzyskanych w trakcie prowadzonych uzgodnień.

Jednocześnie w opracowaniu branży drogowej został ustalony sposób odwodnienia – istniejący układ odwodnienia nie ulegnie zmianie – wody powierzchniowe w kierunku istniejących rowów odprowadzających zlokalizowanych w linii rozgraniczenia pasa drogowego.

III. ISTNIEJĄCY STAN ZAGOSPODAROWANIA TERENU

W układzie komunikacyjnym Dąbrówki odcinek stanowi ciąg drogi gminnej. Odcinek drogi gminnej posiada włączenie do drogi powiatowej nr 2537W nie wymagające remontu – bardzo dobry stan techniczny jezdni.

Droga gminna zapewnia dojazd do zabudowy jednorodzinnej oraz gruntów rolnych. Droga o nawierzchni z betonu asfaltowego z wykonanym powierzchniowym utrwaleniem o szerokości 4,00m na całym odcinku drogi. Jezdnia bitumiczna posiada liczną siatkę spękań podłużnych i poprzecznych – jednak bez ubytków – dziur. Z przeprowadzonych badań wynika że na drodze żwirowej ułożona jest tylko jedna warstwa bitumiczna pełniąca funkcje warstwy ścieralnej. Wzdłuż jezdni wydzielone są obustronne pobocza gruntowe o szerokości 0,75m w złym stanie technicznym. Odwodnienie drogi gminnej w tereny biologicznie czynne w granicy pasa drogowego. Istniejące zjazdy o szerokości 4,00 -5,50m w większości żwirowe.

Szczegółową lokalizację planowanego obiektu przedstawiono na rysunku nr 1 - plan orientacyjny.

Na całym odcinku drogi gminnej zlokalizowana jest sieć światłowodowa o znacznych zapasach przesyłowych dla kilku operatorów.

Ruch pojazdów na w/w drodze po charakterze lokalnym i dojazdowym.

Teren na którym planowana jest inwestycja nie jest wpisany do rejestru zabytków oraz nie podlega ochronie na podstawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

Szerokość pasa drogowego ulicy wynosi **13,00- 15,00m**

IV. PROJEKTOWANE ZAGOSPODAROWANIE TERENU.

1. PARAMETRY TECHNICZNE.

Remontowaną drogę, lokalizację i parametry drogi przedstawiono na **rysunku nr 2**.

- droga publiczna,
- przekrój normalny – drogowy,
- kategoria obciążenia ruchem na poziomie – **KR1**,
- szerokość projektowanej drogi publicznej z betonu asfaltowego **5,00** (przekrój 1x2),
- odwodnienie powierzchniowo w kierunku istniejących terenów biologicznie czynnych,
- przekrój jedno-jezdniowy po 1 pasie ruchu w każdym kierunku,
- skropienie istniejącej nawierzchni emulsją asfaltową
- wbudowanie warstwy profilującej AC16W o grubości od 4 do 6cm,
- wbudowanie warstwy ścieralnej z betonu asfaltowego AC11S o grub. 4cm
- dostosowanie wysokościowe istniejących zjazdów z wykonaniem warstwy ścieralnej o nawierzchni bitumicznej,

Projektowana przebudowa drogi gminnej w dostosowaniu sytuacyjno – wysokościowym do istniejącego zagospodarowania terenu i pasa drogowego z podniesieniem niwelety o około 6cm. Szczegółowe rozwiązania konstrukcyjne przedstawiono na **rysunku nr 2 oraz przekrojach normalnych rysunek nr 4.1 – 4.2.**

2. PLAN SYTUACYJNY

Przebudowa drogi gminnej wymaga wymiany frezowania istniejącej nawierzchni ścieralnej na całym odcinku drogi z wykonaniem warstwy profilującej o średniej grubości 5cm zapewniając wyrównanie zaniżeń na istniejącej podbudowie.

Na oczyszczonej warstwie profilującą należy wbudować warstwę ścieralną z betonu asfaltowego AC11S o grubości 4cm.

Wzdłuż jezdni zaprojektowano pobocza gruntowe o szerokości 0,75m o nawierzchni z kruszywa naturalnego o gr. 15cm. Pobocza wyprofilowane zostaną w taki sposób by zapewnić swobodny spływ wód opadowych z jezdni w kierunku terenów biologicznie czynnych w linii

rozgraniczenia pasa drogowego. Spadki poprzeczne na jezdni o wartości 2% w dostosowaniu do terenu przyległego. W miejscach gdzie zlokalizowane są istniejące rowy odprowadzające zaprojektowano oczyszczenie dna i skarp rowu. Od czasu wykonania rowów nie były przeprowadzane prace oczyszczenia rowu co przyczyniło się do zanieczyszczenia rowu.

Z uwagi na zmianę wysokościową nawierzchni do skorygowania wysokościowego przewidziano istniejące zjazdy zwykłe. W celu dostosowania wysokości do projektowanej jezdni wykonano zjazdy o nawierzchni żwirowej o grubości 25cm z wykonaniem warstwy ścieralnej z betonu asfaltowego o grubości 4cm.

Prowadzone prace bitumiczne należy kontrolować od względem wysokościowym, niweleta drogi nie może ulec zmianie więcej niż +7cm.

Ukształtowanie wysokościowe w dostosowaniu do zastanego zagospodarowania nawierzchni drogi gminnej. Projektowaną nawierzchnie drogi gminnej należy nawiązać wysokościowo do istniejących stanów nawierzchni oraz istniejącego zagospodarowania terenu.

W obrębie włączeń do istniejącej nawierzchni należy wykonać frezowanie istniejącej warstwy ścieralnej w celu połączenia wysokościowego istniejącej nawierzchni z projektowaną. Łączenie technologiczne należy wykonać zgodnie ze sztuką z wykonaniem uszczelnienia bitumiczna masą zalewową. W celu uniknięcia miejscowego łączenia nawierzchni, różnice wysokości 7cm należy zniwelować na minimum 20m.

W trakcie wykonywania nawierzchni a w szczególności tyczenia sytuacyjno – wysokościowego zastosować rozwiązania techniczne zapewniające wygodę i funkcjonalność użytkowania.

3. Projektowany przekrój normalny.

Przekroje normalne konstrukcji jezdni przedstawiono na **rysunku od nr 3.1 – 3.3** – przekroje normalne i konstrukcja nawierzchni.

Zaprojektowano typ przekroju tj:

- Warstwa ścieralna AC11S o grubości 4cm ułożona na warstwie wyrównująco profilującej AC16W o grubości 4-6cm która zostanie wbudowana na istniejących warstwach podbudowy po odpowiednim przeprofilowaniu.
- Poszerzenie drogi w wykonaniem warstwy podbudowy z kruszywa łamanego 0/31,50mm o grubości 30cm z wbudowaniem warstwy wyrównująco-profilującej AC16W o grubości 4-6cm z wbudowaniem warstwy ścieralnej AC11S o grubości 4cm,
- Zjazdy o podbudowie z kruszywa naturalnego o grubości 25cm z wbudowaniem warstwy ścieralnej AC11S o grubości 4cm

Elementy przekroju stanowią:

- Jezdnia na przekroju szlaku o nawierzchni bitumicznej o szerokości 5,00m
- obustronne pobocza o szerokości 0,75m,
- zjazdy zwykłe o nawierzchni bitumicznej o szerokości 4,00 -5,00m

Konstrukcję nawierzchni drogi, zaprojektowano następująco:

- warstwa ścieralna z betonu asfaltowego AC11S o **grub. 4cm,**
- warstwa wyrównująco-profilująca AC16W o zmiennej grubości 4-6cm,
- oczyszczenie i skropienie warstwy podbudowy drogi gminnej,
- Wykorzystanie istniejących warstw podbudowy,

Konstrukcję poszerzenia nawierzchni drogi, zaprojektowano następująco:

- warstwa ścieralna z betonu asfaltowego AC11S o **grub. 4cm,**
- warstwa wyrównująco-profilująca AC16W o zmiennej grubości 4-6cm,
- podbudowa z kruszywa łamanego 0/31,50mm o grubości 30cm,
- Wykorzystanie istniejących warstw podbudowy,

Konstrukcję zjazdów zwykłych, zaprojektowano następująco:

- warstwa ścieralna z betonu asfaltowego AC11S o **grub. 4cm,**
- podbudowa z kruszywa łamanego 0/31,50mm o grubości 25cm,
- Wykorzystanie istniejących warstw podbudowy,

4. Profil podłużny i odwodnienie.

Projektowane ukształtowanie wysokościowe projektowanej inwestycji objętej opracowaniem przewidziano do otworzenia według stanu pierwotnego z podniesieniem niwelety +6cm. Rozwiązanie takie umożliwi zachowanie istniejących rzędnych zjazdów.

Odwodnienie projektowanego odcinka przewidzianego do przebudowy powierzchniowo w kierunku istniejących terenów biologicznie czynnych w granicy pasa drogowego. Projektowane ukształtowanie wysokościowe drogi publicznej – dostosowano do istniejących rzędnych pozostałego zagospodarowania terenu przylegającego do planowanej inwestycji.

5. Przekroje poprzeczne i roboty ziemne.

Spadki poprzeczne o wartości 2% w dostosowaniu do istniejącej geometrii nawierzchni asfaltowej oraz projektowanego zagospodarowania terenu.

V. KOLIZJE, UZGODNIENIA.

W trakcie prowadzonej inwestycji nie występują kolizje z uzbrojeniem technicznym. Szczególną uwagę należy zwrócić także na istniejące punkty osnowy geodezyjnej, które podlegają ochronie prawnej.

VI. WARUNKI WYKONANIA ROBÓT.

Inwestor może przystąpić do wykonania projektowanej nawierzchni po uzyskaniu uzgodnienia projektu z zarządcą drogi, dokonaniu zgłoszenia robót niewymagających pozwolenia na budowę i po uprzednim zgłoszeniu zamiaru przystąpienia do robót zarządcy drogi. Roboty związane z wykonaniem projektowanej przebudowy można rozpocząć po uzyskaniu decyzji na zajęcie pasa drogowego – przekazania pasa drogowego.

VII. ORGANIZACJA RUCHU.

Integralną częścią dokumentacji technicznej jest projekt stałej organizacji ruchu, stanowiący odrębne opracowania.

Projekt czasowej organizacji ruchu obejmuje zabezpieczenie miejsca prowadzonych robót podczas wykonywania przebudowy nawierzchni bitumicznej.

Opracował:

**INFORMACJA DOTYCZĄCA
BEZPIECZEŃSTWA I
OCHRONY ZDROWIA**

INFORMACJA DOTYCZĄCA BEZPIECZEŃSTWA I OCHRONY ZDROWIA

zgodnie z

ROZPORZĄDZENIEM MINISTRA INFRASTRUKTURY
z dnia 23 czerwca 2003 r.

w sprawie informacji dotyczącej bezpieczeństwa i ochrony zdrowia oraz planu bezpieczeństwa i
ochrony zdrowia (Dz. U. Nr 120, poz. 1126)

NAZWA OPRACOWANIA:

**PRZEBUDOWA DROGI GMINNEJ
NR 250617W NA ODCINKU KM 0+000,00 – 1+480,00
W MIEJSCOWOŚCI DĄBRÓWKA, GMINA LELIS**

LOKALIZACJA OBIEKTU:

mazowieckie, pow. ostrołęcki, gmina Lelis, m. Dąbrówka
Dz. nr 683 - jednostka ewid.: 141506_2, Obręb: 0003 Dąbrówka

NAZWA I ADRES INWESTORA:

WÓJT GMINY LELIS
*ul. Szkolna 39,
07-402 Lelis*

OPRACOWAŁ:

inż. Mariusz Kamiński,

Ostrołęka, styczeń 2024r

Zgodnie z art. 21a ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane (Dz.U. z 2000 r. Nr 106, poz. 1126, z późniejszymi zmianami) sporządzenie lub zapewnienie sporządzenia planu bezpieczeństwa i ochrony zdrowia, spoczywa na kierowniku budowy.

I. ZAKRES ROBÓT I KOLEJNOŚĆ ICH WYKONANIA

Przedmiotem inwestycji jest przebudowa drogi gminnej nr 250617W w Dąbrowce

Budowa obejmuje następujące elementy robót:

- roboty przygotowawcze
- roboty ziemne
- roboty odwodnieniowe
- podbudowy
- nawierzchnia
- urządzenia bezpieczeństwa ruchu
- elementy ulic.

KOLEJNOŚĆ WYKONYWANIA ROBÓT

- 1.1. Zagospodarowanie placu budowy
- 1.2. Roboty ziemne (wykonanie koryt pod konstrukcje nawierzchni)
- 1.3. Zabezpieczenie i przebudowa elementów uzbrojenia terenu kolidujących z przebiegiem drogi
- 1.4. Roboty drogowe.
- 1.5. Roboty wykończeniowe.

II. ISTNIEJĄCE OBIEKTY BUDOWLANE

Na działce pasa drogowego występuje podziemne uzbrojenie terenu:

- sieć wodociągowa,

III. PRZEWIDYWANE ZAGROŻENIA

Zagrożenia mogące występować przy realizacji w/w robót:

- uszkodzenie ciała osób postronnych w wyniku zetknięcia z ruchomymi częściami sprzętu mechanicznego, wpadnięcia do wykopu (koryta) lub stoczenia się ze skarpy
- w związku z realizacją robót w strefie odbywającego się ruchu kołowego związanego z dojazdem pojazdów do posesji położonych przy budowanej drodze
- uszkodzenie ciała pracowników w wyniku zetknięcia się z pracującym sprzętem
- wykonywane roboty przy sieciach uzbrojenia terenu.

W szczególności w trakcie wykonywania poszczególnych prac należy zwrócić szczególną uwagę na zachowanie następujących warunków i zasad:

1. Zagospodarowanie placu budowy

Zagospodarowanie terenu budowy wykonuje się przed rozpoczęciem robót budowlanych, co najmniej w zakresie:

- a) wyznaczenia stref niebezpiecznych,
- b) wykonania dróg,
- c) doprowadzenia energii elektrycznej oraz wody
- d) urządzenia składowisk materiałów i wyrobów

Szerokość ciągu pieszego jednokierunkowego powinna wynosić, co najmniej 0,75 m, a dwukierunkowego 1,20 m.

Dla pojazdów używanych w trakcie wykonywania robót budowlanych należy wyznaczyć i oznakować miejsca postojowe na terenie działki inwestora.

Szerokość dróg komunikacyjnych na placu budowy lub robót powinna być dostosowana do używanych środków transportowych.

Dropi i ciągi pieszce na placu budowy powinny być utrzymane we właściwym stanie technicznym.

Należy zapewnić dostateczną ilość wody zdatnej do picia pracownikom zatrudnionym na budowie oraz do celów higieniczno - sanitarnych, gospodarczych i przeciwpożarowych. Ilość wody do celów higienicznych przypadająca dziennie na każdego pracownika jednocześnie zatrudnionego nie może być mniejsza niż:

- a) 120 l – przy pracach w kontakcie z substancjami szkodliwymi, trującymi lub zakaźnymi albo powodującymi silne zabrudzenie pyłami,
- b) 90 l - przy pracach brudzących, wykonywanych w wysokich temperaturach lub wymagających zapewnienia należytej higieny procesów technologicznych,
- c) 30 l – przy pracach nie wymienionych w pkt. „a” i „b”.

Posiłki profilaktyczne należy zapewnić pracownikom wykonującym prace:

- związane z wysiłkiem fizycznym, powodującym w ciągu zmiany roboczej efektywny wydatek energetyczny organizmu powyżej 1500 kcal u mężczyzn i powyżej 1 000 kcal u kobiet, wykonywane na otwartej przestrzeni w okresie zimowym; za okres zimowy uważa się okres od dnia 1 listopada do dnia 31 marca.

Na terenie działki inwestora powinny być urządzone i wydzielone pomieszczenia higieniczno – sanitarne oraz socjalne.

Dopuszczalne jest korzystanie z istniejących na terenie budowy pomieszczeń i urządzeń higieniczno – sanitarnych inwestora, jeżeli przewiduje to zawarta umowa.

Na terenie działki inwestora powinny być wyznaczone oznakowane, utwardzone i odwodnione miejsca do składania materiałów i wyrobów.

Składowiska materiałów, wyrobów i urządzeń technicznych należy wykonać w sposób wykluczający możliwość wywrócenia, zsunienia, rozsunięcia się lub spadnięcia składowanych wyrobów i urządzeń.

Materiały drobnicowe powinny być ułożone w stosy o wysokości nie większej niż 2,0 m, a stosy materiałów workowanych ułożone w warstwach krzyżowo do wysokości nieprzekraczającej 10 – warstw.

Opieranie składowanych materiałów lub wyrobów o płoty, słupy napowietrznych linii elektroenergetycznych, konstrukcje wsporcze sieci trakcyjnej lub ściany obiektu budowlanego jest zabronione.

Teren budowy powinien być wyposażony w sprzęt niezbędny do gaszenia pożarów, który powinien być regularnie sprawdzany, konserwowany i uzupełniany, zgodnie z wymaganiami producentów i przepisów przeciwpożarowych.

Ilość i rozmieszczenie gaśnic przenośnych powinno być zgodne z wymaganiami przepisów przeciwpożarowych.

2 . Roboty ziemne.

Zagrożenia występujące przy wykonywaniu robót ziemnych:

- potrącenie pracownika lub osoby postronnej łyżką koparki przy wykonywaniu robót na placu budowy lub w miejscu dostępnym dla osób postronnych (brak wygradzenia strefy niebezpiecznej).

Roboty ziemne powinny być prowadzone na podstawie projektu określającego położenie instalacji i urządzeń podziemnych, mogących znaleźć się w zasięgu prowadzonych robót.

Wykonywanie robót ziemnych w bezpośrednim sąsiedztwie sieci, takich jak:

-elektroenergetyczne,

-telekomunikacyjne,

powinno być poprzedzone określeniem przez kierownika budowy bezpiecznej odległości w jakiej mogą być one wykonywane od istniejącej sieci i sposobu wykonywania tych robót. W czasie wykonywania robót ziemnych miejsca niebezpieczne należy ogrodzić i umieścić napisy ostrzegawcze.

W czasie wykonywania wykopów w miejscach dostępnych dla osób niezatrudnionych przy tych robotach, należy wokół wykopów pozostawionych na czas zmroku i w nocy ustawić balustrady zaopatrzone w światło ostrzegawcze koloru czerwonego.

Poręcze balustrad powinny znajdować się na wysokości 1,10 m nad terenem i w odległości nie mniejszej niż 1,0 m od krawędzi wykopu.

Wykopy o ścianach pionowych nieumocnionych, bez rozparcia lub podparcia mogą być wykonywane tylko do głębokości 1,0 m w gruntach zwartych, w przypadku gdy teren przy wykopie nie jest obciążony w pasie o szerokości równej głębokości wykopu.

Składowanie urobku, materiałów i wyrobów jest zabronione:

- w odległości mniejszej niż 0,60 m od krawędzi wykopu, jeżeli ściany wykopu nie są obudowane oraz jeżeli obciążenie urobku jest nie przewidziane w doborze obudowy,
  - w strefie klina naturalnego odłamu gruntu, jeżeli ściany wykopu nie są obudowane.
- Ruch środków transportowych obok wykopów powinien odbywać się poza granicą klina naturalnego odłamu gruntu.

W czasie wykonywania robót ziemnych nie powinno dopuszczać się do tworzenia nawisów gruntu.

Zakładanie obudowy lub montaż rur w uprzednio wykonanym wykopie o ścianach pionowych i na głębokości powyżej 1,0 m wymaga tymczasowego zabezpieczenia osób klatkami osłonowymi lub obudową prefabrykowaną.

3 . Maszyny i urządzenia techniczne użytkowane na placu budowy.

Zagrożenia występujące przy wykonywaniu robót budowlanych przy użyciu maszyn i urządzeń technicznych:

- pochwycenie kończyny górnej lub kończyny dolnej przez napęd (brak pełnej osłony napędu),
- potrącenie pracownika lub osoby postronnej łyżką koparki przy wykonywaniu robót na placu budowy lub w miejscu dostępnym dla osób postronnych (brak wygradzenia strefy niebezpiecznej),
- porażenie prądem elektrycznym (brak zabezpieczenia przewodów zasilających urządzenia mechaniczne przed uszkodzeniami mechanicznymi).

Maszyny i inne urządzenia techniczne oraz narzędzia zmechanizowane powinny być montowane, eksploatowane i obsługiwane zgodnie z instrukcją producenta oraz spełniać wymagania określone w przepisach dotyczących systemu oceny zgodności.

Maszyny i inne urządzenia techniczne, podlegające dozorowi technicznemu, mogą być używane na terenie budowy tylko wówczas, jeżeli wystawiono dokumenty uprawniające do ich eksploatacji.

Wykonawca, użytkujący maszyny i inne urządzenia techniczne, niepodlegające dozorowi technicznemu, powinien udostępnić organom kontroli dokumentację techniczno – ruchową lub instrukcję obsługi tych maszyn lub urządzeń.

Operatorzy maszyn budowlanych, kierowcy wózków i innych maszyn o napędzie silnikowym powinni posiadać wymagane kwalifikacje.

Stanowiska pracy operatorów maszyn lub innych urządzeń technicznych, które nie posiadają kabin, powinny być:

- zadaszone i zabezpieczone przed spadającymi przedmiotami,
- osłonięte w okresie zimowym.

IV. SPOSÓB PROWADZENIA INSTRUKTAŻU PRACOWNIKÓW PRZED PRZYSTĄPIENIEM DO REALIZACJI ROBÓT SZCZEGÓLNIE NIEBEZPIECZNYCH

- szkolenie pracowników w zakresie bhp,
- zasady postępowania w przypadku wystąpienia zagrożenia
- zasady bezpośredniego nadzoru nad pracami szczególnie niebezpiecznymi przez wyznaczone w tym celu osoby
- zasady stosowania przez pracowników środków ochrony indywidualnej oraz odzieży i obuwia roboczego.

Szkolenia w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy dla pracowników zatrudnionych na stanowiskach robotniczych, przeprowadza się jako:

- szkolenie wstępne
- szkolenie okresowe.

Szkolenia te przeprowadzane są w oparciu o programy poszczególnych rodzajów szkolenia. Szkolenia wstępne ogólne („instruktaż ogólny”) przechodzą wszyscy nowo zatrudniani pracownicy przed dopuszczeniem do wykonywania pracy.

Obejmuje ono zapoznanie pracowników z podstawowymi przepisami bhp zawartymi w Kodeksie pracy, w układach zbiorowych pracy i regulaminach pracy, zasadami bhp obowiązującymi w danym zakładzie pracy oraz zasadami udzielania pierwszej pomocy.

Szkolenie wstępne na stanowisku pracy („Instruktaż stanowiskowy”) powinien zapoznać pracowników z zagrożeniami występującymi na określonym stanowisku pracy, sposobami ochrony przed zagrożeniami, oraz metodami bezpiecznego wykonywania pracy na tym stanowisku.

Pracownicy przed przystąpieniem do pracy, powinni być zapoznani z ryzykiem zawodowym związanym z pracą na danym stanowisku pracy.

Fakt odbycia przez pracownika szkolenia wstępnego ogólnego, szkolenia wstępnego na stanowisku pracy oraz zapoznania z ryzykiem zawodowym, powinien być potwierdzony przez pracownika na piśmie oraz odnotowany w aktach osobowych pracownika.

Szkolenia wstępne podstawowe w zakresie bhp, powinny być przeprowadzone w okresie nie dłuższym niż 6 miesięcy od rozpoczęcia pracy na określonym stanowisku pracy.

Szkolenia okresowe w zakresie bhp dla pracowników zatrudnionych na stanowiskach robotniczych, powinny być przeprowadzane w formie instruktażu nie rzadziej niż raz na 3 lata, a na stanowiskach pracy, na których występują szczególne zagrożenia dla zdrowia lub życia oraz zagrożenia wypadkowe – nie rzadziej niż raz w rok.

Pracownicy zatrudnieni na stanowiskach operatorów żurawi, maszyn budowlanych i innych maszyn o napędzie silnikowym powinni posiadać wymagane kwalifikacje.

Na placu budowy powinny być udostępnione pracownikom do stałego korzystania, aktualne instrukcje bezpieczeństwa i higieny pracy dotyczące:

- wykonywania prac związanych z zagrożeniami wypadkowymi lub zagrożeniami zdrowia pracowników,
- obsługi maszyn i innych urządzeń technicznych,
- postępowania z materiałami szkodliwymi dla zdrowia i niebezpiecznymi,
- udzielania pierwszej pomocy.

W/w instrukcje powinny określać czynności do wykonywania przed rozpoczęciem danej pracy, zasady i sposoby bezpiecznego wykonywania danej pracy, czynności do wykonywania po jej zakończeniu oraz zasady postępowania w sytuacjach awaryjnych stwarzających zagrożenia dla życia lub zdrowia pracowników.

Nie wolno dopuścić pracownika do pracy, do której wykonywania nie posiada wymaganych kwalifikacji lub potrzebnych umiejętności, a także dostatecznej znajomości przepisów oraz zasad BHP.

V. ŚRODKI TECHNICZNE I ORGANIZACYJNE ZAPOBIEGAJĄCE NIEBEZPIECZEŃSTWOM WYNIKAJĄCYM Z WYKONYWANIA ROBÓT BUDOWLANYCH.

Bezpośredni nadzór nad bezpieczeństwem i higieną pracy na stanowiskach pracy sprawują odpowiednio kierownik budowy (kierownik robót).

Nieprzestrzeganie przepisów bhp na placu budowy prowadzi do powstania bezpośrednich zagrożeń dla życia lub zdrowia pracowników.

1. Przyczyny organizacyjne powstawania wypadków przy pracy:

- niewłaściwa ogólna organizacja pracy
- nieprawidłowy podział pracy lub rozplanowanie zadań,
- niewłaściwe polecenia przełożonych brak nadzoru,
- brak instrukcji posługiwania się czynnikiem materialnym, tolerowanie przez nadzór odstępstw od zasad bezpieczeństwa pracy,
- brak lub niewłaściwe przeszkolenie w zakresie bezpieczeństwa pracy i ergonomii,
- dopuszczenie do pracy człowieka z przeciwwskazaniami lub bez badań lekarskich,
- niewłaściwa organizacja stanowiska pracy
- niewłaściwe usytuowanie urządzeń na stanowiskach pracy,
- nieodpowiednie przejścia i dojścia,
- brak środków ochrony indywidualnej lub niewłaściwy ich dobór.

2. Przyczyny techniczne powstawania wypadków przy pracy:

- niewłaściwy stan czynnika materialnego
- wady konstrukcyjne czynnika materialnego będące źródłem zagrożenia,
- niewłaściwa stateczność czynnika materialnego,
- brak lub niewłaściwe urządzenia zabezpieczające,
- brak środków ochrony zbiorowej lub niewłaściwy ich dobór,
- brak lub niewłaściwa sygnalizacja zagrożeń,
- niedostosowanie czynnika materialnego do transportu, konserwacji lub napraw;
- niewłaściwe wykonanie czynnika materialnego
- zastosowanie materiałów zastępczych,
- niedotrzymanie wymaganych parametrów technicznych;
- wady materiałowe czynnika materialnego
- niewłaściwa eksploatacja czynnika materialnego
- niedostateczna konserwacja czynnika materialnego,
- niewłaściwe naprawy i remonty czynnika materialnego.

Osoba kierująca pracownikami jest obowiązana:

- organizować stanowiska pracy zgodnie z przepisami i zasadami bezpieczeństwa i higieny pracy,
- dbać o sprawność środków ochrony indywidualnej oraz ich stosowania zgodnie z przeznaczeniem,
- organizować, przygotowywać i prowadzić prace, uwzględniając zabezpieczenie pracowników przed wypadkami przy pracy, chorobami zawodowymi i innymi chorobami związanymi z warunkami środowiska pracy,
- dbać o bezpieczny i higieniczny stan pomieszczeń pracy i wyposażenia technicznego, a także o sprawność środków ochrony zbiorowej i ich stosowania zgodnie z przeznaczeniem.

Pracownicy zatrudnieni na budowie, powinni być wyposażeni w środki ochrony indywidualnej oraz odzież i obuwie robocze, zgodnie z tabelą norm przydziału środków ochrony indywidualnej oraz odzieży i obuwia roboczego opracowaną przez pracodawcę. Środki ochrony indywidualnej w zakresie ochrony zdrowia i bezpieczeństwa użytkowników tych środków powinny zapewniać wystarczającą ochronę przed występującymi zagrożeniami (np. upadek z wysokości, uszkodzenie głowy, twarzy, wzroku, słuchu). Kierownik budowy obowiązany jest informować pracowników o sposobach posługiwania się tymi środkami.

Podstawa prawna opracowania:

- ustawa z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy (t. j. Dz.U. z 2016 r. poz.1666 z późn.zm.)
- art.21 „a” ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane (Dz.U. z 2016 r. poz.290 t.j.)
- ustawa z dnia 21 grudnia 2000 r. o dozorze technicznym (Dz.U.2017 poz.11040 z późn.zm.)
- rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 23 czerwca 2003 r. w sprawie Informacji dotyczącej bezpieczeństwa i ochrony zdrowia oraz planu bezpieczeństwa i zdrowia ludzi (Dz.U. 2003 Nr 120 poz.1126)
- rozporządzenie Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 27 Lipca 2004 r. w sprawie szkolenia w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy (Dz.U.2007 Nr 196 poz. 1420 t.j.)
- rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 28 maja 1996 r. w sprawie rodzajów prac wymagających szczególnej sprawności psychofizycznej (Dz.U. 1996 Nr 62 poz. 287)
- rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 28 maja 1996 r. w sprawie rodzajów prac, wymagających szczególne sprawności psychofizyczne (Dz.U. 1996 Nr 62 poz. 287)
- rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 28 maja 1996 r. w sprawie profilaktycznych posiłków i napojów (Dz.U.1996 Nr 60 poz. 279)
- rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 26 września 1997 r. w sprawie ogólnych przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy (Dz.U.2003 Nr 169 poz. 1650 z późn.zm.)
- rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 20 września 2001 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy podczas eksploatacji maszyn i innych urządzeń technicznych do robót ziemnych, budowlanych i drogowych (Dz.U.2001 Nr 118 poz. 1263 z późn. zm)
- rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 grudnia 2012 r. w sprawie rodzajów urządzeń technicznych podlegających dozorowi technicznemu (Dz.U.2012 poz. 1468)
- rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 6 lutego 2003 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy podczas wykonywania robót budowlanych (Dz.U.2003 Nr 47 poz. 401).

CZĘŚĆ RYSUNKOWA